

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ДІЯ СІТІ: ДЕЯКІ ПИТАННЯ В КОНТЕКСТІ ОПОДАТКУВАННЯ

У представленій публікації автором зосереджено увагу на регулюванні правового режиму Дія Сіті. Розкрито організаційні вимоги, наявність яких дозволяє резидентам Дія Сіті мати відповідні переваги, зокрема, у сфері оподаткування. Підкреслено, що особливості оподаткування резидента Дія Сіті стосуються податку на прибуток або податку на виведений капітал (податку на прибуток на особливих умовах). Наголошено на тому, що така альтернатива загального підходу до сплати податку на прибуток реально дозволяє зменшити податкове навантаження. Констатовано, що податок на виведений капітал є новим платежем для України й існуючий механізм його реалізації потребує подальшої деталізації й додаткових роз'яснень для платників податків з боку податкових органів.

Ключові слова: цифрові технології, фінансові послуги, фінансова політика, цифровізація, кібербезпека.

Україна останніми роками демонструє активні зусилля для інтеграції в глобальну цифрову економіку. Одним із ключових інструментів у цьому процесі став спеціальний правовий режим Дія Сіті, запроваджений Законом України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» № 1667-ІХ від 15.07.2021 [1]. Цей Закон визначає організаційні, правові та фінансові засади функціонування правового режиму Дія Сіті, що запроваджується з метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів [1, ст. 2]. Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 1 цього ж закону правовий режим Дія Сіті - сукупність правових норм, якими визначаються права та обов'язки особи, що виникають, змінюються та припиняються у зв'язку із зверненням про набуття, набуттям та втратою статусу резидента Дія Сіті, а також особливості регулювання відносин за участю резидента Дія Сіті і щодо участі у його статутному капіталі. Тож, цей режим є унікальною ініціативою, спрямованою на розвиток ІТ-індустрії, яка є однією з найдинамічніших і найприбутковіших галузей української економіки. На наше переконання, такий правовий режим є спеціальним податковим режимом, оскільки передбачає особливий порядок набуття цього статусу, податкові та інші преференції, а також додаткові гарантії для окремого кола суб'єктів.

Зазначимо, що законодавець закріплює низку вимог, які має бути дотримано для того, щоб користуватися таким правовим режимом. Такі вимоги,

на нашу думку є організаційними, оскільки їх виконання дає, як вже було зазначено вище, низку реальних переваг. Згідно зі ст. 5 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» Резидентом Дія Сіті може бути юридична особа, зареєстрована на території України в установленому законодавством України порядку, незалежно від її місцезнаходження та місця провадження господарської діяльності, яка відповідає всім таким вимогам:

1) здійснює один або кілька з таких видів діяльності: а) комп'ютерне програмування, консультування з питань інформатизації, діяльність із керування комп'ютерним устаткуванням; б) видання комп'ютерних ігор, а також іншого програмного забезпечення; в) надання програмних продуктів, у тому числі комп'ютерних ігор, у режимі "онлайн" та надання веб-послуг із доставки програмних додатків, включаючи розповсюдження примірників (копій, екземплярів) програмного забезпечення у електронній формі, у тому числі комп'ютерних ігор, його елементів, оновлень, доповнень та розширень функціоналу; г) освітня діяльність у галузі інформаційних технологій, у тому числі надання вищої, фахової передвищої та професійно-технічної освіти за такими спеціальностями як комп'ютерні науки, інформаційні системи та технології, комп'ютерна інженерія, кібербезпека, наука про дані, а також надання інших видів освіти, а саме: навчання комп'ютерній грамоті (цифровій грамотності), що включає послуги з навчання цифровій грамотності, розробленню, модифікації, тестуванню та технічній підтримці програмного забезпечення, у тому числі комп'ютерні ігри, навчання бізнес аналізу (для цілей розроблення, модифікації, тестування та технічної підтримки програмного забезпечення), побудові графічних інтерфейсів, організації процесів з контролю якості, системному адмініструванню, проектному менеджменту, розробці документації; д) оброблення даних і пов'язана із цим діяльність, крім надання інфраструктури для оброблення даних та розміщення (хостингу) і послуг з розміщення (хостингу), та діяльність веб-порталів; е) дослідження та експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук щодо інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій; є) проведення маркетингових кампаній та надання рекламних послуг з використанням програмного забезпечення, розробленого за участю резидента Дія Сіті, у мережі Інтернет та/або на пристроях користувачів; ж) діяльність організаторів кіберспортивних змагань, кіберспортивних команд, спеціалізованих комп'ютерних центрів та/або клубів, призначених для проведення кіберспортивних змагань, а також студій трансляцій кіберспортивних змагань; з) діяльність постачальника послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, а також інші напрямки. При цьому такий діяльності має бути вказаний у її статуті та/або відомостях про неї, що містяться у Єдиному державному реєстрі;

2) розмір середньої місячної винагороди залученим працівникам та гіг-спеціалістам, починаючи з календарного місяця, наступного за календарним місяцем, в якому набуто статус резидента Дія Сіті, кожного календарного місяця становить не менше, ніж еквівалент 1200 євро за офіційним курсом гривні щодо євро, встановленим Національним банком України станом на перше число відповідного календарного місяця;

3) середньооблікова кількість працівників та гіг-спеціалістів юридичної особи (у разі залучення) за підсумками кожного календарного місяця, починаючи з наступного за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менше дев'яти осіб;

4) сума кваліфікованого доходу юридичної особи, отриманого за перших три календарних місяці, наступні за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 відсотків суми її загального доходу за такий період, а сума кваліфікованого доходу, отриманого за кожен календарний рік перебування у статусі резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 відсотків суми загального доходу юридичної особи за той самий період (за наявності загального доходу);

5) щодо юридичної особи відсутні обставини, передбачені у ч. 2 ст. 5 аналізованого закону. Крім вищевказаних вимог, така особа має подати заяву про набуття статусу резидента Дія Сіті до уповноваженого органу. Таким органом є Міністерство цифрової трансформації України. Окрім норм вищевказаного закону Порядок подання та розгляду заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті та Порядок формування та ведення реєстру Дія Сіті затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 1445 від 29.12.2021 [2]. Тільки після набуття статусу резидента Дія Сіті, особа може претендувати на податкові преференції, передбачені цим режимом.

Підкреслимо, що особливості оподаткування резидента Дія Сіті регламентовано Податковим кодексом України (далі – ПК України) [3]. При цьому законодавець закріплює два різних підходи до визначення поняття «резидент Дія Сіті» у ст. 14 ПК України. Перший – бланкетна норма до Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»: резидент Дія Сіті - юридична особа, яка відповідно до цього Закону набула статусу резидента Дія Сіті та згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті, перебуває у зазначеному статусі [1, п. 11 ч.1 ст.1].

Другий – характеризує резидента Дія Сіті як платника податку на прибуток на особливих умовах. Так, пп. 14.1.282¹ п. 14.1 ст. 14 резидент Дія Сіті визначається як платник податку, що сплачує податок на прибуток підприємств на особливих умовах – резидент Дія Сіті, який у порядку, передбаченому п. 141.10 ПК України, обрав або перейшов на відповідний режим

оподаткування. Резиденти Дія Сіті, які не обрали (не перейшли) на відповідний режим оподаткування, сплачують податок на прибуток підприємств на загальних підставах і вважаються резидентами Дія Сіті, що не є платниками податку на особливих умовах., у якому застосовано спеціальний термін «резидент Дія Сіті – платник податку на особливих умовах». З огляду на викладене можемо зробити висновок про те, що законодавець визначає резидента Дія Сіті залежно від того, в якому порядку останній сплачує податок на прибуток, - на загальних підставах чи на особливих умовах.

У цьому контексті зазначимо, що однією з найважливіших новацій Дія Сіті є запровадження сплати податку на прибуток на особливих умовах (податок на виведений капітал). Це дозволяє компаніям реінвестувати прибутки без податкового навантаження, що стимулює їх розвиток. Така альтернатива загального підходу до сплати податку на прибуток реально дозволяє зменшити податкове навантаження, оскільки ставка податку замість 18 % становить 9 %. Водночас «податок на виведений капітал» має певну специфіку, яка призводить до того, що чимало суб'єктів залишається на загальній системі сплати податку на прибуток. Зокрема, залежно від виду операцій, які здійснюються таким платником податків і є об'єктом податку на виведений капітал, різняться й умови оподаткування. Крім того, зазначимо, що досліджуваний платіж є новим для України, воєнний стан також сприяє нестабільності умов ведення бізнесу й після вирахування всіх витрат сума податку на загальній системі може бути меншою, ніж сума податку на виведений капітал. Наведене свідчить про те, що регламентація механізмів реалізації податку на виведений капітал потребує деталізації й додаткових роз'яснень для платників податків з боку податкових органів.

На підставі аналізу констатуємо, що Дія Сіті становить собою спеціальний правовий режим. При цьому до його основних характеристик слід віднести такі, як-то: 1) добровільність резидентства (компанії мають право самостійно вирішувати, ставати резидентами Дія Сіті чи ні) [1, ч. 1 ст. 4]; 2) наявність відповідних податкових пільг (зокрема, йдеться про порядок сплати податку на прибуток за ставкою 18 % можливість переходу на податок на виведений капітал (податок на прибуток на особливих умовах) зі ставкою 9%); 3) стабільність або гарантії незмінності умов (законодавство забезпечує стабільність податкових та інших умов на 25 років) [1, ст. 3].

Дія Сіті є важливим кроком у цифровій трансформації України. Запровадження цього режиму сприяє залученню іноземних інвестицій, створенню нових робочих місць та посиленню конкурентоспроможності ІТ-індустрії. Проте для досягнення максимального ефекту необхідно врахувати існуючі проблеми та адаптувати механізми функціонування до потреб як

великих компаній, так і стартапів. На наше переконання, Україна має всі шанси стати світовим центром цифрових інновацій, якщо режим Дія Сіті отримає належну підтримку та подальший розвиток.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України № 1667-IX від 15.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#n5>.
2. Деякі питання реалізації положень Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»: Постанова Кабінету Міністрів України № 1445 від 29.12.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-2021-%D0%BF#Text>.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n8035>.